

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1493

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 29. juni 2021 fra A på Stiftelsestilsynets vedtak av 8. juni 2021.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om avslag på søknad om beslagsfrihet for utbetalinger av uførekapital fra C Forsikring AS.

Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene for beslagsfrihet etter dekningsloven § 3-9 er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i stiftelsesloven § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak som er fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av blant annet stiftelsesloven og dekningsloven.

Stiftelsesklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34. Klagen er framsatt i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29, 30 og 32.

Lederen Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid deltok ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

A - klageren - fikk ved brev 30. oktober 2020 fra C forsikring AS melding om at selskapet har lagt til grunn at han har vært minst 50% arbeidsufør siden 25. august 2017. Selskapet har derved gitt ham rett til forskuttering av uførekapital fra og med 25. august 2018. Utbetalingen var i henhold til avtale om uføreforsikring - uførekapital med forskuttering - som A hadde inngått med selskapet. Forsikringen er utbetalt i flere omganger, først ved utbetaling på 206 575 kroner for perioden 25. august 2018 og 25. oktober 2020 og deretter ved månedlige utbetalinger på 8 333 kroner fra 25. november 2020 til og med 25. mai 2021. Forsikrings-selskapet opplyste i brevet om at det vil foreta en ny vurdering av saken i mai 2021.

Klageren har fått gjeldsordning med virkning fra 21. januar 2020 og med en gjeldsordningsperiode på fem år.

Den 5. november 2020, dvs. noen dager etter at klageren hadde mottatt meldingen om utbetalingen av uføreforsikringen, søkte advokat B på vegne av klageren om beslagsfrihet for utbetalingene fra C Forsikring AS. Søknaden omfattet både engangsutbetalingen og de etterfølgende månedlige utbetalingene.

Klageren ettersendte opplysninger i e-post 10. november 2020. Han viste her til at det i søknaden var bedt om beslagsfrihet til og med 25. mai 2021. Klageren presiserte at 25. mai

2021 var en midlertidig dato, og at han skulle til en ny vurdering og ville sende inn nye opplysninger til forsikringsselskapet innen 25. mai 2021.

Stiftelsestilsynet sendte kopi av klagerens søknad om beslagsfrihet til kreditorene den 26. januar 2021. Én av kreditorene, D SA, motsatte seg i e-post 9. februar 2021 at det ble gitt beslagsfrihet i uføreforsikringen.

Den 8. juni 2021 traff Stiftelsestilsynet vedtak om avslag på søknaden om beslagsfrihet for utbetalingene av uføreforsikringen. Vedtaket ble påklaget den 29. juni 2021. Stiftelsestilsynet vurderte saken på ny, men fant ikke grunn til å omgjøre vedtaket. Stiftelsestilsynet sendte saken til Stiftelsesklagenemnda 16. september 2021 sammen med sin innstilling i saken.

Stiftelsesklagenemnda holdt nemndsmøte og avgjorde saken 3. november 2021.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 8. juni 2021 lyder:

«1. Søknad fra [A] om beslagsfrihet for utbetalinger av uførekapital fra [C] Forsikring AS for perioden 25. august 2018 til 25. oktober 2020 med kr 206 575, og deretter månedlige utbetalinger, avslås.

2. Dette vedtaket trer ikke i kraft før klagefristen er ute.»

Stiftelsestilsynet viser i sin vurdering til at etter forarbeidene til dekningsloven § 3-9 er formålet med bestemmelsen om beslagsfrihet å hindre at skadelidtes kreditorer på utbetalingstidspunktet for en erstatning tar beslag i midler som skal tjene til fremtidig underhold.

Ut fra opplysningene i saken legger Stiftelsestilsynet til grunn at de aktuelle utbetalingene er ment å dekke bortfall av arbeidsinntekt, og ikke fremtidig tap i lønnsinntekt. Tilsynet kan ikke se at klagerens anførsel om at deler av utbetalingene er en engangsutbetaling av betydelig størrelse, endrer dette forhold. Forsikringsselskapets bruk av ordet «forskuttering» kan virke noe misvisende, men i brev 30. oktober 2020 fra C Forsikring AS forklarer selskapet ordet slik:

«Med forskuttering menes en månedlig etterskuddsvis [vår understrekning] utbetaling på 1/120 av forsikringssummen ganger graden av arbeidsuførhet. Forsikringssummen på 1 000 000 kroner gir en månedlig utbetaling på 8 333 kroner ved 100% arbeidsuførhet.»

Stiftelsestilsynet konkluderer på denne bakgrunn med at utbetalingene ikke oppfyller vilkårene for beslagsfrihet i dekningsloven § 3-9, jf. dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstavene d til h.

4 Klagers anførsler

Klager mener at vilkårene for å få innvilget beslagsfrihet er oppfylt, både for engangsutbetalingen og utbetaling av de månedlige beløpene. Klager ber om at kravet tas til følge og at klagen gis medhold.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

Det anføres at forsikringsutbetalingen er anse som en erstatning for skade på legeme som faller inn under dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstav f. Inngangsvilkåret for å gjøre erstatningsbeløpet beslagsfritt etter § 3-9 første ledd er dermed oppfylt.

Formålet med beslagsfriheten er å hindre at skyldnerens fordringshavere på utbetalingstidspunktet tar beslag i beløp som skal tjene til framtidig underhold. Ordningen med beslagsfrihet bør ikke begrenses til erstatning for framtidig erverv, men omfatte erstatning i disse forhold generelt, jf. forarbeidene i NOU 1972:20 på side 276.

Forarbeidene må forstås slik at Stiftelsestilsynets oppgave først og fremst er å kontrollere at midlene som gjøres beslagsfrie skriver seg fra krav som omfattes av bestemmelsene i dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstav d til h. Avslag på søknad om beslagsfrihet bør bare skje i ekstraordinære tilfeller.

Stiftelsestilsynet legger til grunn at utbetalingene bare er ment å dekke bortfall av arbeidsinntekt. Dette er en unyansert og feil konklusjon. For det første utbetales ikke forsikring for det første året det foreligger arbeidsuførhet. Videre er forsikringsutbetalingen skattefri, i motsetning til sykepenger eller annen arbeidsinntekt. Videre vil en eventuell restkapital utbetales uavhengig av uføregrad.

I tilknytning til «kan»-skjønnet i dekningsloven § 3-9 anfører klager at det foreligger en rekke momenter som tilsier at det bør gis beslagsfrihet i saken:

- Klager bor alene, og har ikke andre husstandsmedlemmer som kan bidra til det daglige underhold.
- Klager har ikke egen bolig og/eller oppstarte midler.
- Klager har alvorlige medisinske diagnoser og en langvarig og alvorlig sykdomshistorie.
- Klager har vist stor vilje til å gjøre opp sin gjeld i henhold til foreliggende gjeldsordning, og det vil ikke virke støtende og/eller svekke den alminnelige betalingsmoral om forsikringsutbetalingen blir gjort beslagsfri.
- Forsikringsutbetalingen dreier seg dels om en engangsutbetaling av betydelig størrelse. I den utstrekning beløpet er erstatning for tap i framtidig erverv, vil det klart være urimelig om kreditorene skulle kunne legge beslag på beløpet som skal tjene som framtidig underhold.
- Klager tegnet uføreforsikringen i ung alder.

Innsigelsene fra kreditor synes å være begrunnet i at klageren mottar løpende arbeidsavklaringspenger (AAP). AAP er en tidsbestemt ytelse, og ved bortfall av denne står klager uten annen inntekt, med mindre han kommer seg tilbake i arbeid eller innvilges uførepensjon.

Når det gjelder forholdet til gjeldsordningslovens bestemmelser, er de innsigelser som kreditor fremsetter forhold som man må komme tilbake til i forbindelse med en eventuell endring av gjeldsordningen dersom klager skulle få ordinær lønnsinntekt og/eller hans inntektsforhold skulle endre seg slik at vilkårene for endring av gjeldsordningen skulle inntre.

Dersom det ved behandlingen av spørsmålet om beslagsfrihet også skal tas stilling til om klagers økonomiske stilling er vesentlig forbedret, jf. gjeldsordningsloven § 6-2 første ledd, så

anføres det at beslagsfrie midler ikke kan tas i betraktning ved vurderingen av om skyldnerens økonomiske stilling er vesentlig forbedret, jf. HR-2017-2441-U avsnitt 42.

Klager vil holde namsfogden løpende orientert om sin inntekt. Kreditors rettigheter blir dermed ivaretatt i henhold til gjeldsordningslovens bestemmelser.

5 Merknader fra kreditor

På vegne av sine oppdragsgivere motsetter D SA seg beslagsfrihet for klager.

D SAs anførsler kan oppsummeres slik:

Klager har forpliktet seg til å innfri gjelden så langt det lar seg gjøre, jf. gjeldsordningsloven § 1-1. I henhold til gjeldsordningen har klager tilstrekkelig inntekt til å dekke sitt livsopphold, husvære og andre avsetninger, i tråd med gjeldsordningsloven § 4-3. Dersom utbetalingene gis beslagsfritt vil dette kunne ansees som at klagers økonomiske stilling er vesentlig bedret, jf. gjeldsordningsloven § 6-2.

D SA viser til at forsikringen skal være en oppdekning av bortfalt inntekt på grunn av arbeidsuførhet. Det er rimelig å anta at klageren ville betalt mer til sine kreditorer dersom han hadde inntektsgivende arbeid før og under gjeldsordningen. Da erstatningen dekker dette tapet for klager vil utbetalingene være å anse som ekstra inntekt. Det bør ikke gis beslagsfrihet all den tid utbetalingene kunne vært arbeidsinntekt, og er dekning av tapt erverv.

En oversikt over gjenstående saker i klagers gjeldsordning viser at dersom dividende dekkes fullt ut, vil det fortsatt være meget igjen, mer enn kroner 400 000 av utbetalingen.

6 Stiftelsestilsynets innstilling i klagesaken

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket.

I innstillingen fastholder Stiftelsestilsynet at forsikringsutbetalingene skal erstatte tapt arbeidsinntekt, helt eller delvis. Tilsynet viser til at forsikringsselskapet, i brev til klageren av 30. oktober 2020, har framholdt at klagerens innsendte meldekort er innhentet fra NAV, og at utbetalingene er redusert tilsvarende i perioder klager har jobbet. I lys av dette kan ikke tilsynet se at de momenter klageren har vist til, herunder at beløpene er skattefrie, kan føre til en annen konklusjon. Det forhold at forsikringen ikke ble utbetalt for det første året det forelå arbeidsuførhet hos klager, skyldes trolig en avveining mot offentlige ytelser og hvor mye midler man vil bruke på forsikringen.

Stiftelsestilsynet understreker at det er enighet om at erstatning for tap i framtidig arbeidsinntekt ligger i kjernen av de erstatningsutbetalingene som dekningsloven § 3-9 er ment å omfatte. Tilsynet fremholder at avslaget, hva gjelder utbetalingen på kroner 206 575, er begrunnet i at utbetalingen ikke skal «*tjene til fremtidig underhold*». Utbetalingen gjelder erstatning for tap av arbeidsinntekt i perioden 25. august 2018 til 25. oktober 2020. Hva gjelder de månedlige utbetalingene fra 25. oktober 2020, er avslaget begrunnet i at § 3-9 ikke gjør seg gjeldende for disse utbetalingene. Utbetalingene er månedlige og skal erstatte bortfall av arbeidsinntekt. I slik tilfeller er det de ordinære bestemmelsene om fritak for beslag i dekningsloven kapittel 2 som kommer til anvendelse.

Systemet i dekningsloven kapittel 3 er ikke utformet med tanke på slike utbetalinger. Dette viser dekningsloven § 3-7 første ledd, som bestemmer at det ved sperring av erstatningsbeløp bare er avkastningen av de beslagsfrie midlene som skal utbetales til erververen. Om

dekningsloven § 3-9 også skulle omfatte månedlige utbetalinger til erstatning for tap av arbeidsinntekt, ville dette medføre at erververen ikke får bruke erstatningsutbetalingene til det de er ment å dekke.

Stiftelsestilsynet mener at det ikke er kommet fram nye opplysninger under klagebehandlingen som endrer synspunktene i vedtaket.

7 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Etter dekningsloven § 3-9 kan Stiftelsestilsynet treffe vedtak om beslagsfrihet («sperring») av blant annet visse erstatningsbeløp som er nevnt i loven § 2-7 andre ledd bokstav d til h også etter at beløpet er utbetalt til skyldneren.

Dekningsloven § 3-9 første ledd lyder:

«Etter anmodning fra skyldneren kan Stiftelsestilsynet beslutte at beløp som nevnt i § 2-7 annet ledd bokstavene d til h skal være beslagsfrie også etter at de er utbetalt til skyldneren. Slik anmodning kan fremsettes også etter at utbetaling har funnet sted.»

Saken gjelder utbetalinger etter en privat uføreforsikring som klageren tegnet i ung alder. Uføreforsikringen i saken her er en kapitalforsikring som gir klageren rett til utbetaling av et på forhånd fastsatt beløp. I henhold til forsikringsvilkårene inntreer rett til forskuttering av uførekapital når den forsikrede i en sammenhengende periode på mer enn 12 måneder har vært minst 50 % arbeidsufør. Først dersom forsikringstaker har vært minst 50 prosent arbeidsufør i en sammenhengende periode på mer enn to år, mens forsikringsdekningen har vært i kraft, og forsikringsselskapet vurderer uførheten som varig, inntreer rett til utbetaling av uførekapital. Uførekapitalen utbetales da som et engangsbetalt beløp fratrukket eventuelle utbetalinger som allerede er forskuttet.

I forsikringsvilkårene punkt 6 er arbeidsuførhet definert som «... helt eller delvis tap av evnen til inntektsgivende arbeid som følge av sykdom eller ulykke». I saken her ble retten til uføreforsikring utløst ved at klageren har fått alvorlig sykdom (kreft) og hjerneslag.

Vi står i saken her ikke overfor en uførepensjon som gir klageren rett til periodiske ytelser så lenge han lever, eventuelt til han oppnår en bestemt alder. Det at kapitalbeløpet i henhold til forsikringsavtalen forskutteres slik at klageren får terminvise utbetalinger endrer ikke forsikringens karakter av en kapitalforsikring som gir rett til et fastsatt beløp.

Det sentrale spørsmålet i saken er om utbetalingene til klageren etter uføreforsikringen kan gjøres beslagsfrie etter den nevnte bestemmelsen i dekningsloven § 3-9 som viser til dekningsloven § 2-7 andre ledd bokstav d til h. Det aktuelle alternativet er bokstav f, som gjelder «erstatning eller oppreisning for skade på legeme eller helse eller for tap av forsørger».

Alternativet i bokstav f omfatter også krav mot forsikringsselskap som er ansvarlig for erstatning, se Andenæs: Konkursrett, 3. utgave (2009) side 121 og Rt. 1990 s. 369. Dette betyr likevel ikke at enhver utbetaling etter en personskadeforsikring omfattes av alternativ f i dekningsloven § 2-7 andre ledd og dermed kan gjøres beslagsfritt i medhold av dekningsloven § 3-9. Forutsetningen må være at forsikringsutbetalingen har karakter av erstatning for personskade, så som krav mot skadevolderens ansvarsforsikringsselskap etter bilansvarslova, jf. bilansvarslova § 4. Den nevnte dommen i Rt. 1990 s. 369 gjelder et slikt tilfelle. I NOU 1983:56 til lov om avtaler om personforsikring er det dessuten forutsatt at beslagsfriheten etter dekningsloven §§ 3-9 jf. 2-7 andre ledd alternativ f kan få anvendelse på

forsikringsutbetalinger under en ulykkesforsikring. Det heter i utredningen på side 135 i kapittel 7 «Forholdet til kreditorene»:

«Hvorvidt forfalte krav etter syke- og ulykkesforsikringer kan beslaglegges av den berettigedes kreditorer, må anses tvilsomt. (Det ses her bort fra dødsfallerstatninger. Disse faller inn under § 104 første ledd, se § 122). Gode grunner taler for å anse krav på dagpenger etter ulykkes- og sykeforsikringer for «stønad» etter lov om fordringshavernes dekningsrett § 2-5 annet ledd c). I så fall gjelder samme regler som for forfalte krav etter livrenteforsikringer, jfr. nedenfor. Krav på invaliditetserstatning etter en ulykkesforsikring har adskillig likhet med regulær erstatning for personskaade, i hvertfall så langt kravets omfang dekker et erstatningsmessig tap. Det er derfor nærliggende å gi § 2-5 annet ledd f) tilsvarende anvendelse på slike krav.» (vår understreking)

Etter nemndas syn omfattes ikke forsikringsutbetalingen i saken her av alternativ f i dekningsloven § 2-7. Utbetalingen her gjelder ikke utbetaling etter en ansvarsforsikring og heller ikke en ulykkesforsikring, men en uføreforsikring som gir rett til utbetaling uavhengig av om uførheten skyldes sykdom eller ulykke og uavhengig av om noen kan gjøres ansvarlig for uførheten. Som allerede nevnt var det i saken ingen ulykke, men alvorlig sykdom som førte til at klageren ble ufør og dermed fikk rett til forsikringsutbetalingen.

Stiftelsesklagenemnda mener etter dette at forsikringsutbetalingen til klageren ikke kan ses på som en «erstatning eller oppreisning for skade på legeme eller helse ...» etter alternativ f i dekningsloven § 2-7 andre ledd. Det betyr at det heller ikke kan treffes vedtak om beslagsfrihet etter dekningsloven § 3-9.

Klagen fører etter dette ikke fram.

8 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 8. juni 2021 opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig som angitt ovenfor.

Bergen, 3. november 2021

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk